

Budgetskrivelse 2026

Grundskolenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Utbildningsnämndernas gemensamma arbete för en likvärdig utbildning	4
Grundskoleverksamheten i Malmö i nationell jämförelse	5
Förändringar i omvärlden.....	11
Förändrade demografiska förutsättningar.....	11
Stärkt nationell styrning inom skolområdet	11
Nya behov och krav på förvaltningen som arbetsgivare	17
Utökat fokus på säkerhet och beredskap	18
Behov av förändringar i Malmö stad som helhet.....	19
Förändring och utveckling av nämndens verksamhet	22
Strategiskt arbete med lokal- och resursplanering.....	22
Fortsatt utvecklingsarbete för att säkerställa varje elevs bästa skola	23
Prioriterat att kompetensutveckla och behålla befintlig personal.....	25
Införandet av stödjande digitala strukturer.....	26
Kommunbidrag	28
Riktade statsbidrag och övriga bidrag.....	32
Begäran om investeringsram.....	34
Investeringsram	34

Sammanfattning

Grundskolenämnden ansvarar för kommunal förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola och fritidshem. Som hemkommun har nämnden det övergripande ansvaret för utbildningen för Malmös samtliga barn och unga i åldern 6–15 år. I den egna verksamheten finns ungefär 35 000 elever och i fristående verksamheter finns ungefär 5 800 elever. Alla elever som väljer en kommunal skola ska ha en skolplats, möta behöriga lärare och en tillgänglig lärmiljö. Att åstadkomma det för varje elev är grundskolenämndens grunduppdrag.

Även om nämndens ekonomiska förutsättningar inför kommande år ser bättre ut än de senaste åren finns det osäkerhetsfaktorer som framförallt beror på den demografiska utvecklingen. Efter flera år med elevökningar i skolans verksamheter så väntas elevantalet i Malmö minska med ungefär 3 500 elever de kommande tio åren. Andra förändringar i omvärlden som påverkar nämndens verksamhet är en ökad statlig styrning inom skolområdet, men även nationella beslut som påverkar förvaltningen som arbetsgivare och ett utökat fokus på säkerhet och beredskap.

Utifrån ovanstående planeringsförutsättningar fortsätter nämnden sitt arbete för att säkerställa varje elevs bästa skola. En väl avvägd lokal- och resursplanering och strategiskt arbete med kompetensförsörjning är viktiga komponenter för att skapa goda förutsättningar för verksamheten. Övrigt utvecklingsarbete rör bland annat läsning, tillgängliga lärmiljöer och specialiserade verksamheter samt fortsatt utveckling av stödjande digitala strukturer. För att nå alla elever och lyckas med sitt grunduppdrag behöver nämnden fortsätta samverka med bland annat övriga utbildningsnämnder och andra nämnder med ansvar för barn och unga.

Utbildningsnämndernas gemensamma arbete för en likvärdig utbildning

Utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet. Stadens tre utbildningsnämnder arbetar för en likvärdig utbildning med hög kvalitet. Nämndernas gemensamma uppdrag är grundläggande för att nå stadens målsättningar gällande goda uppväxtvillkor och en jämlik stad. Långsiktiga satsningar på utbildningsverksamheten är nödvändiga för att staden ska kunna erbjuda en kvalitativ utbildning som stärker barns och elevers förutsättningar för livslångt lärande och framtida självförsörjning.

En välutvecklad samverkan mellan utbildningsnämnderna bidrar till att barn, elever och vuxna fortsätter att utvecklas och bygger vidare på sin kompetens genom hela livet. Hållbara och sömlösa övergångar mellan skolformerna är ett område där utbildningsnämnderna fördjupar sin samverkan. Nämndernas kompensatoriska uppdrag kräver dessutom nära samverkan med ytterligare nämnder såsom arbetsmarknads- och socialnämnden och funktionsstödsnämnden. Nämnderna behöver ges förutsättningar att bibehålla och utveckla dessa samverkansprocesser.

Stödjande digitala strukturer är en central förutsättning i utbildningsnämndernas utvecklingsarbete och implementeringen av en modern systemmiljö är här en viktig del. Detta är nödvändigt för såväl effektiva arbetssätt som ur datasäkerhetssynpunkt, men är initialt förknippat med stora kostnader.

Avgörande för en trygg omsorg och likvärdig utbildning är kompetenta medarbetare som kan möta barn och elever i en föränderlig omvärld. Nämnderna behöver säkerställa en god arbetsmiljö och skapa förutsättningar för kompetensutveckling. I detta ingår att möta de krav som det nationella professionsprogrammet ställer. Även i denna del bedömer nämnderna att kostnaderna för implementering är betydande.

Under de senaste åren har ett flertal nationella utredningar som rör skolområdet tillsatts. De kommande åren väntas dessa resultera i lagändringar eller andra nationella beslut, som troligen kommer innebära en förstärkt statlig styrning av skolväsendet och nya krav för staden att förhålla sig till. Det är för tidigt att uttala sig om exakt vilka konsekvenser detta får för staden, men det skulle kunna medföra behov av kompetenshöjande insatser eller utökat stöd till verksamheten. Utöver utredningar och förslag som påverkar nämndernas grunduppdrag väntas också ökad styrning inom andra områden, till exempel gällande brottsförebyggande arbete samt säkerhet och beredskap.

Grundskoleverksamheten i Malmö i nationell jämförelse

Lägre kostnadsutveckling för Malmös skolor jämfört med andra kommuner

Malmö ligger lägre än både genomsnittskommunen (mättet Alla kommuner), Göteborg och storstadskommunerna vad gäller kostnaden per elev i grundskola 2024. Kostnaderna i Malmö har ökat med 13,2 % mellan 2020 och 2024, vilket är mindre än utvecklingen i storstadskommunerna (21,7 %) och i en genomsnittskommun (18,0 %).

Kostnad för kommunal grundskola åk 1–9, kr/elev	2020	2021	2022	2023	2024
Alla kommuner (ovägt medel)	121 010	124 486	129 367	138 425	142 734
Göteborg	129 126	135 509	143 378	151 962	160 430
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	123 740	127 732	134 293	141 471	150 627
Malmö	124 372	126 606	130 123	135 334	140 824

Källa: SCB

Not: I totala kostnader ingår kostnader för lokaler och inventarier, måltider, elevhälsa, undervisning, lärverktyg, utrustning och skolbibliotek samt övriga kostnader (till exempel administration och SYV-verksamhet). Kostnader för skolskjuts ingår inte. Uppgifterna för 2024 är preliminära.

Malmö sätter resurserna i klassrummet

Under 2024 lade Malmö en högre kostnad per elev på undervisning än genomsnittskommunen. Resurserna som används till undervisning har ökat med 13,6 % för Malmö mellan åren 2020 och 2024. Det kan jämföras med att Malmös kostnader för grundskola totalt har ökat med 11,6 % under motsvarande period. I nationell jämförelse läggs en stor andel av förvaltningens totala resurser på undervisning.

Kostnad för undervisning i kommunal grundskola åk 1–9, kr/elev	2020	2021	2022	2023	2024
Alla kommuner (ovägt medel)	67 868	69 810	71 602	76 892	79 273
Göteborg	74 012	74 651	78 506	85 683	88 809
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	70 601	71 338	73 684	79 575	87 494
Malmö	75 891	77 358	79 587	84 795	86 178

Källa: SCB.

Not: I undervisningskostnader ingår samtliga kostnader för läro- och timplanebundna aktiviteter, d.v.s. i huvudsak lärarnas och andra pedagogers löner (t.ex. fritidspedagoger, förskollärare och specialpedagoger). Uppgifterna för 2024 är preliminära.

Malmös niondeklass elever har högt meritvärde sett till elevernas socioekonomiska bakgrund

Malmös skolors meritvärde för årskurs 9 under 2024 – 229,4 – var högre än det genomsnittliga meritvärdet i genomsnittskommunen men under storstädernas genomsnitt. SKR och SCB har tagit fram ett utvecklingsnyckeltal där hänsyn tas till kommunens socioekonomiska struktur i jämförelse mot faktiskt meritvärde. Malmös meritvärde 2024 var 8,8 poäng högre än förväntat utifrån elevunderlaget. I tabellerna nedan visas meritvärden för kommunala skolor och avvikelse från förväntat meritvärde.

Genomsnittligt meritvärde (åk 9), kommunala skolor	2020	2021	2022	2023	2024
Alla kommuner (ovägt medel)	219,6	220,4	217,1	216,9	215,8
Göteborg	219,9	220,2	220,5	217,2	219,8
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	232,3	233,2	232,4	231,7	232,2
Malmö	224,6	229,8	228,6	228,9	229,4

Källa: Skolverket (Siris).

Not: Elevernas sammanlagda meritvärde dividerat med antal elever som fått betyg i minst ett ämne enligt det mål- och kunskapsrelaterade

betygssystemet i årskurs 9. Betygen mäts före provning. Uppgiften avser elevresultat, vårterminen, för referensåret.

Genomsnittligt meritvärde (åk 9), avvikelse från modellberäknat värde kommunala skolor	2020	2021	2022	2023	2024
Alla kommuner (ovägt medel)	-3,1	-3,9	-4,0	-3,5	-4,0
Göteborg	-4,0	-6,0	-6,1	-8,3	-7,6
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	5,4	3,7	3,7	3,7	3,2
Malmö	8,3	9,9	9,9	11,3	8,8

Källa: SKR och SCB

Not: Avvikelsen mellan det faktiska värdet och det modellberäknade värdet. Modellberäknade värden för genomsnittligt meritvärde har tagits fram av SKR i en regressionsmodell där kommunerna jämförs med övriga kommuner och där hänsyn tagits till behov av ekonomiskt bistånd, nyinvandrade elever (0–4 år), föräldrars utbildningsnivå, kön samt andel elever med okänd bakgrund. Avser elever i kommunala skolor i kommunen oavsett var de är folkbokförda.

Sammanfattningsvis har Malmös skolor bedrivit skolverksamheten på ett allt mer effektivt sätt med ett elevresultat som överträffat det förväntade med hänsyn till Malmös socioekonomiska struktur. En del av förklaringen till resultatförbättringen antas vara att en större del av resurserna har riktats till undervisning.

Malmö har en hög andel elever som är inskrivna i fritidshemmet

En annan av verksamhetens styrkor, som ger goda förutsättningar för att kunna arbeta med skolans kompensatoriska uppdrag på ett framgångsrikt sätt, är att Malmö har en hög andel elever inskrivna i fritidshemmet i nationell jämförelse. Under de senaste fem åren har Malmö legat på en högre nivå än både genomsnittskommunen och storstadskommunerna.

Andel barn 6–12 år inskrivna i fritidshem	2020	2021	2022	2023	2024
Alla kommuner (ovägt medel)	52 %	51 %	51 %	54 %	55 %
Göteborg	51 %	52 %	54 %	57 %	59 %

Andel barn 6–12 år inskrivna i fritidshem	2020	2021	2022	2023	2024
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	54 %	55 %	55 %	57 %	58 %
Malmö	61 %	61 %	61 %	63 %	63 %

Källa: SCB.

Not: Antal barn 6–12 år inskrivna i fritidshem dividerat med antal barn 6–12 år. Avser samtlig regi.

I Malmö går en hög andel elever i kommunala skolor

I jämförelse med andra stora kommuner i Sverige går en hög andel av eleverna i Malmö i kommunala skolor som ligger i kommunen. Andelen har varit relativt stabil över tid i Malmö.

Andel elever i grundskola F-9 i fristående skola i kommunen eller skola i annan kommun	2020	2021	2022	2023	2024
Alla kommuner (ovägt medel)	11,0 %	11,3 %	11,2 %	11,3 %	11,4 %
Göteborg	22,4 %	22,6 %	22,8 %	22,8 %	23,5 %
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	21,1 %	21,1 %	21,0 %	20,8 %	21,1 %
Malmö	16,2 %	15,9 %	15,4 %	15,8 %	15,9 %

Källa: SCB.

Malmöns elever får allt bättre socioekonomiska förutsättningar

Elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen har förbättrats i Malmö de senaste åren. Förutom att fler elever har högutbildade föräldrar och att det är färre elever som är nyanlända, bor eleverna i större utsträckning med båda vårdnadshavarna, och en mindre andel av vårdnadshavarna får ekonomiskt bistånd. I nationell jämförelse har Malmö

fortsatt lägre andel elever med högutbildade föräldrar än storstadskommunerna, men högre andel än genomsnittskommunen. Malmö har fortsatt också en högre andel elever med utländsk bakgrund och som är nyanlända än genomsnittskommunen och storstadskommunerna.

Även om de socioekonomiska förutsättningarna förbättrats totalt på Malmönivå skiljer sig elevernas förutsättningar mycket mellan skolorna i Malmö.

Andel elever med högutbildade föräldrar i kommunal grundskola åk 1–9	2020	2021	2022	2023	2024
Alla kommuner (ovägt medel)	52 %	52 %	53 %	55 %	56 %
Göteborg	63 %	64 %	64 %	66 %	68 %
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	65 %	66 %	67 %	68 %	70 %
Malmö	58 %	59 %	59 %	61 %	63 %

Källa: Skolverket.

Not: Högutbildade föräldrar har eftergymnasial utbildning.

Andel elever med utländsk bakgrund i kommunal grundskola åk 1–9	2020	2021	2022	2023	2024
Alla kommuner (ovägt medel)	23 %	23 %	23 %	23 %	22 %
Göteborg	36 %	37 %	38 %	37 %	38 %
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	36 %	36 %	37 %	36 %	36 %
Malmö	52 %	52 %	52 %	52 %	51 %

Källa: Skolverket.

Not: Elever med utländsk bakgrund är födda utomlands eller har föräldrar som båda är födda utomlands.

Andel nyanlända elever och elever med okänd bakgrund i kommunal grundskola åk 1–9	2020	2021	2022	2023	2024
Alla kommuner (ovägt medel)	7,0 %	5,3 %	4,8 %	4,0 %	3,6 %
Göteborg	6,7 %	5,7 %	5,7 %	5,4 %	5,0 %
Kommuner med fler än 200 000 invånare (ovägt medel)	7,3 %	6,1 %	5,7 %	5,0 %	4,6 %
Malmö	10,0 %	8,3 %	7,3 %	6,4 %	5,7 %

Källa: Skolverket.

Not: Nyanlända är elever som har kommit till Sverige under de senaste 4 åren. De har inte bott i Sverige eller gått i svensk skola tidigare.

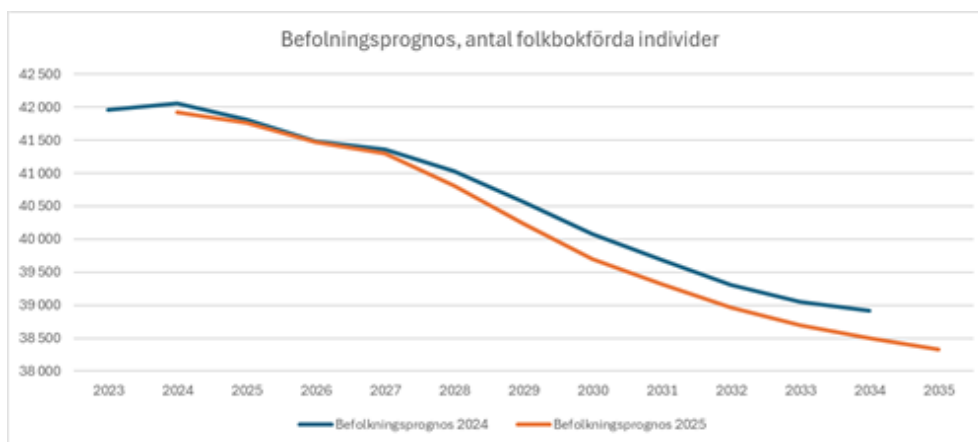
Förändringar i omvärlden

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka viktiga beslut, händelser och förändringar i omvärlden förväntas påverka nämndens verksamhet under 2026 och framåt, samt på vilket sätt?
- Vilka förändringar ser nämnden behov av i Malmö stad som helhet som skulle möjliggöra förbättringar i den egna verksamheten? Hur kan nämnden bidra till att underlätta måluppfyllelsen och/ eller minska nettokostnaderna för Malmö stad som helhet?

Förändrade demografiska förutsättningar

Antalet grundskoleelever i Malmö har ökat under många år, men de kommande åren väntas antalet individer i åldern 6–15 år att bli färre. Befolkningsprognosen från 2023 förutspådde en topp 2024 och sedan en nedgång därifrån. Årets befolkningsprognos är relativt lik föregående års prognos, framförallt för de två kommande åren, men förutspår sedan en något kraftigare minskning av folkbokförda individer de efterföljande åren. Det minskande antalet elever har en stor inverkan på nämndens planeringsförutsättningar.

Källa: Malmö stads befolkningsprognos 2025

Under ett antal år har det skett en kontinuerlig ökning av antalet elever som är inskrivna i anpassad grundskola, både i absoluta tal och som andel av det totala elevunderlaget. I slutet av läsåret 2024/2025 läser drygt 600 elever i Malmö enligt läroplan för anpassad grundskola. Sedan 2022 har dock ökningen, både i antal och andel, avtagit.

Stärkt nationell styrning inom skolområdet

Under de senaste åren har ett flertal utredningar som rör skolområdet initierats. Några har resulterat i konkreta förslag, andra utredningar är ute på remiss eller pågår fortfarande. Sammantaget gör grundskolenämnden bedömningen att de kommer medföra en förstärkt statlig styrning av skolan.

De förslag som väntas leda till störst förändring är förslagen om införandet av en tioårig grundskola, nya läroplaner, nytt betygssystem och ändrade arbetssätt för elevhälsan. Reformerna kommer att kräva nya arbetssätt i verksamheten, vilket i sin tur kan komma att skapa behov av kompetenshöjande insatser och stöd från förvaltningens stabsavdelningar. Verksamhetens anpassningar till nya nationella krav bedöms kräva mycket tid under de kommande åren. Under den tiden bör det finnas en medvetenhet om att andra utvecklingsområden kan behöva prioriteras ner.

Grundskolenämnden har i tidigare remissvar yttrat sig om flera av förslagen, bland utifrån vilka ekonomiska och organisatoriska konsekvenser förslagen bedöms få för verksamheten. Nedan beskrivs de viktigaste utredningarna och förslagen som grundskolenämnden och staden behöver beakta inför 2026 och framåt.

Framlagda propositioner

- **Proposition om en tioårig grundskola.** Regeringen föreslår i en proposition att en tioårig grundskola ska införas genom att förskoleklassen görs om till årskurs 1. Syftet är att förbättra kunskapsresultaten genom att eleverna ges mer undervisning utifrån grundskolans kursplaner och inom den regel- och kompetensmässiga struktur som grundskolan har. Även de motsvarande obligatoriska skolformerna anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan ska utökas med ett år genom att förskoleklassen omvandlas till en ny första årskurs. Ändringarna föreslås träda i kraft 1 juli 2026 och tillämpas på utbildning som påbörjas efter 30 juni 2028. Riksdagen planeras besluta om propositionen i juni.

Förslag som är ute på remiss

- **Utredningen om stärkt trygghet och studiero i skolan.** Betänkandet *Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan* (SOU 2025:8) innehåller förslag om att förtydliga rektors och lärares ansvar för ökad trygghet och studiero. Betänkandet föreslår bland annat:
 - Förtydligande i skollagen om att det är läraren som bestämmer och leder undervisningen, samtidigt som vårdnadshavarnas möjligheter till inflytande ska begränsas.
 - Att ordningsregler ska ersättas med skolregler, vilka ska åtföljas av en konsekvensplan.
 - Alla skolor ska även upprätta ett förväntansdokument.
 - Att akutskola ska definieras i skollagen.
 - Ändringar gällande disciplinära åtgärder. Det ges också förslag på en ny disciplinär åtgärd som ger rektorn möjlighet att neka en elev tillträde till skolenheten.
 - Regleringar i skolförfattningarna av vad som är giltig respektive ogiltig frånvaro. Skolverket föreslås få i uppdrag att upprätta ett nationellt frånvaroregister om elevers giltiga och ogiltiga skolfrånvaro.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

- **Utredningen om vinster i skolan.** Delbetänkandet *Skärpta villkor för friskolesektorn* (SOU 2025:37) innehåller bland annat förslag om värdeöverföringsförbud i vissa situationer. Det är förbud som hindrar enskilda huvudmän från att dela ut vinst eller göra andra värdeöverföringar från verksamhet i fristående skolor, förskolor eller fritidshem. Förbudet föreslås gälla vid nyetablering, vid ägarbyte och vid föreläggande om brister i verksamheten. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.
- **Utredningen om mer obligatorisk undervisningstid för elever som behöver det.** Av betänkandet *Förstärkningsundervisning i skolan - en försöksverksamhet för fler behöriga elever* (SOU 2024:94) framgår att utredningens bedömning är att flera av de elever som inte uppnår behörighet till gymnasieskolan skulle vara hjälpta av att få mer obligatorisk undervisningstid med behöriga lärare än vad den garanterade undervisningstiden innebär. Utredningen föreslår att en försöksverksamhet ska genomföras där elever på olika sätt ges mer undervisningstid. Den nya förordningen om försöksverksamhet med förstärkningsundervisning föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.
- **Utredningen om fler vägar till arbetslivet.** Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag som bidrar till att trygga kompetensförsörjningen och att fler elever får med sig de kunskaper de behöver för att kunna försörja sig själva. Utredningen har dragit slutsatsen att det även för elever som inte är behöriga till dagens nationella program behöver finnas nationellt utformade yrkesutbildningar. I betänkandet *Fler vägar till arbetslivet* (SOU 2024:74) föreslås att längden på yrkesutbildningarna ska vara tre år även om huvudmannen kan besluta att utbildningen för en enskild elev får fördelas på längre eller kortare tid. Utifrån detta förslag föreslås också förändringar av introduktionsprogrammen. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026 och kunna tillämpas från och med ikraftträdandet.
- **Utredningen om att utveckla lärar- och förskollärarytbildningarna.** Betänkandet *Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad lärarutbildning* (SOU 2024:81) innehåller förslag om hur kvaliteten i lärar- och förskollärarytbildningarna kan förbättras utan att omfattningen av utbildningarna ökar, till exempel genom ett ökat fokus på ämneskunskaper och evidensbaserade undervisningsmetoder. Utredningen föreslår också att antagningskraven till lärarutbildningarna skärps, med betygskrav på C i svenska för grundlärar- och ämneslärarutbildningar samt D i svenska för förskollärarytbildningen. För att förtydliga lärosätenas gemensamma ansvar för ett fortsatt varierat utbud av lärar- och förskollärarytbildningar, även utifrån ett minskat framtida behov då barnkullarna minskar, föreslås de få ett uppdrag i sina regleringsbrev att gemensamt planera utbud och dimensionering. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2027.
- **Utredningen om införande av grundläggande svenska och**

Översyn av modersmålsundervisningen. Betänkandet *På språklig grund* (SOU 2025:9) innehåller förslag om grundläggande svenska. Utredningen föreslår bland annat att:

- En ny kursplan för grundläggande svenska som andraspråk ska införas.
- Det ska förtydligas vilka målgrupperna är för svenska som andraspråk respektive för grundläggande svenska som andraspråk.
- Ett obligatoriskt kartläggningsmaterial ska användas inför beslut om vilket svenskämne (svenska eller svenska som andraspråk) en elev i grundskolan ska läsa.
- Elever som läser enligt kursplanen för grundläggande svenska som andraspråk ska inte få betyg.

Lagändringarna föreslås träda ikraft den 1 juli 2026.

Utredaren har även haft i uppdrag att analysera om och i så fall hur modersmålsundervisning påverkar elevers integration, studieresultat och kunskapsutveckling i svenska språket. Utredaren har inte kunnat hitta belägg för att modersmålsundervisning ger negativa effekter men konstaterar att mer forskning behövs inom ämnet. Utredningen lämnar därför inga förslag om modersmålsundervisningen.

- **Utredningen om likvärdiga betyg och meritvärden.** Utredningen har haft i uppdrag att analysera och lämna förslag på förändringar i betygssystemet och systemet för meritvärdering. Förslagen ska syfta till att betyg och meritvärden från grundskolan, specialskolan och gymnasial nivå blir mer likvärdiga och på ett rättvisande sätt speglar elevers ämneskunskaper. Betänkandet *Ett likvärdigt betygssystem* (SOU 2025:18) innehåller bland annat förslag om en meritvärdeskalibreringsmodell, en numerisk betygsskala med tio betygssteg utan dagens motsvarighet till underkänt och ett nytt system för nationella prov.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

Ändringarna för grundskolan och anpassade grundskolan föreslås tillämpas för första gången för utbildning i årskurs 1–8 som påbörjas höstterminen 2028.

- **Läroplansutredningen.** Utredningen har haft i uppdrag att föreslå ändringar i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet i syfte att skapa bättre förutsättningar för elevers lärande och kunskapsutveckling. Detta ska uppnås genom en tydlig kunskapsinriktning med fokus på grundläggande kunskaper och färdigheter samt bättre anpassning efter elevers kognitiva utveckling och skilda förutsättningar. Betänkandet *Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande* (SOU 2025:19) innehåller förslag på förändringar i läroplanerna. Ett axplock av de föreslagna förändringarna är:
- Betoning på grundläggande kunskaper och färdigheter
- Förstärkning av läs- och skrivundervisningen
- En stärkt lärarroll
- Minskade krav på individualisering och anpassning
- Ramar för hur undervisning ska genomföras och med vilka

undervisningsstrategier

- Ny inledning till läroplanerna
- Mer praktisk betoning i praktisk-estetiska ämnen
- Ändrade skrivningar om digital kompetens

De nya läroplanerna för grundskolan, anpassade grundskolan, specialskolan och sameskolan föreslås träda i kraft den 1 juli 2028.

- **Utredningen om minskad administration och om reglering av förskollärares och lärares tid.** Utredningen har haft i uppdrag att lämna förslag som kan minska förskollärares och lärares administrativa uppgifter och andra uppgifter så att tid kan frigöras för arbete med undervisningen och uppgifter som hör till undervisningen. Utredningen har även haft i uppdrag att analysera och föreslå hur undervisningstiden för lärare i skolan och förskollärare och lärare i förskoleklassen kan regleras, samt överväga och vid behov föreslå motsvarande reglering för förskollärare i förskolan och lärare i fritidshemmet. I betänkandet *Tid för undervisningsuppdraget – åtgärder för god undervisning och läraryrkenas attraktivitet* (SOU 2025:26) föreslås bland annat att:
 - En reglering av undervisningsuppdraget ska definieras i skollagen.
 - Det ska införas en statlig reglering av undervisningstiden.
 - Det ska avsättas tid för lärares planering och uppföljning av undervisningen.
 - Bestämmelser i skollag och läroplan ändras till att skolan ska bestämma när information ges om elevens utveckling, i stället för att föräldrars önskemål styr.
 - Mindre dokumentation kopplat till elevers utvecklingsplaner.
 - Extra anpassningar stryks ur skollagen och ändrade bestämmelser kring anmälan om kränkande behandling.

Lagändringarna föreslås träda i kraft 1 juli 2027.

- **Utredningen om en förbättrad elevhälsa.** De samlade förslagen i delbetänkandet *Förbättrat stöd i skolan* (SOU 2025:44) syftar till att förtydliga bestämmelser om stöd och särskilt stöd, undanröja hinder för ett tidigt och snabbt stöd, göra det mer flexibelt samt minska de administrativa uppgifter som tar av lärares tid till undervisning.

Delbetänkandet innehåller bland annat följande förslag:

- Bestämmelserna om extra anpassningar i samtliga skolformer ska avskaffas.
- Garantin för tidiga stödinsatser ska avskaffas.
- Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att kunna följa undervisningen.
- Standardiserade tester införs för att uppmärksamma elever med stödbehov.
- Stödundervisning införs som en ny stödform.

Utredningens kommande betänkande har i uppdrag att utreda elevhälsans syfte och uppdrag, göra en översyn av elevhälsans huvudmannaskap och ledning, utforma en elevhälsogaranti, samt att föreslå hur samverkan mellan elevhälsan, skolan i övrigt, hälso- och sjukvården och socialtjänsten kan förbättras. Dessa delar av

uppdraget ska slutredovisas senast den 25 juni 2025.

- **Promemoria om ett nationellt mobilförbud i de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet.** En utredare har haft i uppdrag att ta fram ett förslag till en reglering som innebär att mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning ska samlas in vid varje skoldags början. Utredningen föreslår ett obligatoriskt mobilförbud under hela skoldagen som gäller de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet. Det föreslås kunna göras undantag vid pedagogisk användning i undervisning och för enskilda elever. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Pågående utredningar

- **Utredningen om en nationell skolpengsnorm för ökad likvärdighet.** Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att föreslå ett system för resursfördelning som utgår från en nationellt bindande skolpengsnorm för exempelvis förskoleklassen, grundskolan, anpassade grundskolan och fritidshemmet. Utredaren ska bland annat:
 - föreslå en modell för att fastställa en nationell skolpengsnorm för kommunala och enskilda huvudmän som tar hänsyn till olika huvudmäns strukturella förutsättningar och behov,
 - föreslå hur staten utifrån modellen för en nationell skolpengsnorm ska beräkna hur mycket resurser varje kommun som golv minst ska tilldela sin egen skolverksamhet och vad ersättningen till respektive enskild huvudman minst ska vara, och
 - med utgångspunkt i modellen för en nationell skolpengsnorm föreslå ett system där kommunerna fastställer och tilldelar medel till skolverksamheterna.

Uppdraget ska redovisas senast den 16 juni 2025.

- **Utredningen om bättre förutsättningar för rektorerna inom skolväsendet.** En särskild utredare ska lämna förslag för att förbättra rektorernas förutsättningar att genomföra sitt uppdrag. Syftet är att stärka rektorernas pedagogiska ledarskap och minska omsättningen av rektorer. Utredaren ska bland annat:
 - föreslå hur rektorers förutsättningar för sitt uppdrag kan förbättras, till exempel när det gäller rektorsområdenas storlek och hur omsättningen av rektorer kan minska,
 - föreslå åtgärder för att minska rektorers administrativa börda och andra uppgifter som tar tid från det pedagogiska ledarskapet,
 - analysera och vid behov föreslå vilka särskilda behörighetskrav som ska ställas på den som anställs som rektor, och
 - lämna förslag som syftar till att skickliga rektorer ska söka sig till och stanna kvar längre på förskolor och skolor med stora utmaningar.

Uppdraget ska redovisas senast den 12 juni 2025.

- **Utredningen om ökade insatser för att motverka hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet.** En särskild utredare ska lämna förslag på åtgärder som syftar till att stärka arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck i förskolan, skolan och fritidshemmet. Utredaren ska bland annat:
 - kartlägga, analysera och föreslå åtgärder för att motverka förekomst av hedersrelaterat våld och förtryck, tystnadskultur och upprätthållande av hedersnormer i förskolan, skolan och fritidshemmet
 - analysera och föreslå åtgärder för hur personal kan få ett starkare stöd i att förebygga, upptäcka och motverka hedersrelaterat våld och förtryck
 - analysera och föreslå hur elevhälsans roll för att förebygga, upptäcka och motverka hedersrelaterat våld och förtryck kan tydliggöras
 - överväga och vid behov föreslå hur ett individuellt anpassat stödsystem för barn och elever utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck eller andra likvärdiga kränkningar på grund av kön, sexuell läggning eller könsidentitet kan utformasUppdraget ska redovisas senast den 12 augusti 2026.

Nya behov och krav på förvaltningen som arbetsgivare

Även det strategiska arbetet med kompetensförsörjning och kompetensutveckling påverkas av nämndens förändrade demografiska förutsättningar, det minskade elevantalet bidrar till exempel till ett nytt rekryteringsläge. Arbetet påverkas också av nationella och kommunala beslut eller avtal inom området, några av dem beskrivs nedan.

Den 1 september 2025 träder det nya nationella professionsprogrammet för lärare och rektorer i kraft. Programmet innebär att lärare och rektorer ges möjlighet till mer strukturerad och nivåanpassad kompetensutveckling, med en tydlig meritväg baserad på akademiska poäng och praktisk erfarenhet. Ikraftträdandet medför betydande förändringar som kommer påverka både nämndens ekonomiska förutsättningar och sätt att arbeta med kompetensförsörjning.

I avtalsrörelsen 2025 har arbetstidsfrågan varit i fokus inom flera områden, inte minst i huvudöverenskommelsen med Sveriges Lärare. Lärares arbetstid berörs också i betänkandet *Tid för undervisningsuppgiften – åtgärder för god undervisning och läraryrkenas attraktivitet* (SOU 2025:26), där förslag om en reglering av lärares planerade undervisningstid ingår. I läraravtalet 2025 valde man att avvakta riksdagens ställningstaganden gällande undervisningstid innan ett nytt arbetsavtal förhandlas fram. Vilka beslut som fattas utifrån betänkandets förslag kan få konsekvenser för nämndens verksamhet på olika sätt.

I föregående avtalsrörelse enades parterna om en avsiktsförklaring om friskfaktorer i välfärden som gäller under 2024–2026. Avsiktsförklaringen

innebär ett åtagande att gemensamt rusta arbetsmiljöarbetet i den kommunala sektorn. Det innebär en arbetsmodell som fungerar förebyggande och främjande. En stor fördel med en sådan arbetsmodell är att det är kostnadseffektivt – det är mer ekonomiskt att förebygga problem än att åtgärda dem när de väl har uppstått.

På kommunal nivå har kommunfullmäktige i Malmö fattat beslut om ett riktmärke på högst 30 medarbetare per chef i staden. Beslutet är ett led i att skapa goda förutsättningar för chefer, vilket i sin tur har stor betydelse för bland annat arbetsmiljö, prestation och verksamhetsutveckling. Det bidrar också till att säkerställa framtida kompetensförsörjning.

Utökat fokus på säkerhet och beredskap

Utifrån det försämrade säkerhetsläget i omvärlden har flera nya lagförslag nyligen presenterats från nationell nivå inom området säkerhet och beredskap. Nedan redovisas de viktigaste förslagen som rör skolväsendet.

En promemoria presenterades 2024 som innehåller förslag som rör krisregleringen inom skolområdet. Lagförslaget syftar i huvudsak till att möjliggöra för skolhuvudmän att under fredstida krissituationer eller höjd beredskap fortsätta att bedriva skolverksamhet genom att bland annat göra avvikelser från ordinarie föreskrifter och övergå till fjärr- eller distansundervisning. Lagförslaget anger också att kommunen vid fredstida krissituationer och höjd beredskap ska ges ett samordningsansvar för kommunikation med och information till samtliga huvudmän inom kommunen som bedriver verksamhet inom skolområdet. Lagändringarna föreslås börja 1 januari 2026 men regeringen har ännu inte presenterat någon proposition avseende förslagen.

Under 2024 presenterade Utredningen om kommuners och regioners beredskap betänkandet *Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig* (SOU 2024:65) som för skolans del innehåller förslag om hur elever och medarbetare kan ta sig till skyddade utrymmen, om hur skolmat ska säkras samt driften av skollokaler avseende el och värme. Utredningen föreslår att ny lag om kommuners och regioners grundläggande beredskap inför fredstida krissituationer och höjd beredskap ska träda i kraft den 1 januari 2027. Regeringen har ännu inte presenterat någon proposition utifrån förslagen. Till dessa nya lagförslag ska läggas ett löpande arbete som bedrivs via stadskontoret i Malmö för att kunna upprätthålla verksamheten oavsett yttre påverkan och att uppkomna händelser hanteras på ett effektivt sätt samt att krigsorganisationen alltmer kommer i fokus.

Regeringen har också lagt fram en proposition utifrån förslagen i skolsäkerhetsutredningens två betänkanden. Ändringarna i föreslås träda i kraft den 1 juli 2025. Riksdagen planeras besluta om propositionen i juni. Förslagen i propositionen innebär bland annat att det ska tydliggöras att skolan inte är en allmän plats. Alla förskolor och skolor ska vidta åtgärder för att obehöriga inte ska ges tillträde till förskolans eller skolans område när verksamheten pågår. Som en konsekvens av detta kan låssystemen på

förvaltningens skolor behöva ses över, och eventuellt bytas ut på vissa skolor, för att möjliggöra att låsa skolorna snabbt och enkelt. Om det bedöms att låssystemen på vissa skolor behöver bytas ut så medför det en kostnad för grundskolenämnden genom ökade hyreskostnader.

Vidare har riksdagen under 2025 beslutat om förändringar i tillståndprocessen för viss kameraövervakning. Detta gäller primärt kameraövervakning utomhus och på vissa platser inomhus som bedöms vara känsliga och där det idag krävs tillstånd från Integritetsskyddsmyndigheten. Kommunen ska istället själv kunna ge tillstånd för kameraövervakning. Kraven för att sätta upp kameror är dock samma som tidigare. Den förändrade tillståndprocessen innebär också ökade dokumentationskrav avseende de händelser som föranleder kameraövervakning. Detta ökade krav på dokumentation kommer ge en ökad administrativ börda på skolorna. De nya reglerna började gälla 1 april 2025.

Behov av förändringar i Malmö stad som helhet

Mer kontinuitet och förutsägbarhet i nämndens resurstilldelning

Grundskolenämnden hade ett effektiviseringskrav i tilldelningen av kommunbidrag 2023 och 2024. Nämndens ekonomiska resultat för 2023 var negativt och inför och i början av 2024 gjorde flera enheter i förvaltningen därför anpassningar för att hålla en budget i balans. Trots att nämnden tilldelats ett effektiviseringskrav 2024, motsvarande 59 mnkr, så tog kommunstyrelsen sex tilläggsbeslut under 2024 vilket innebar en ökning av kommunbidraget med 79 mnkr. Majoriteten av de pengarna kom under andra halvan av året. Att förändra de ekonomiska förutsättningarna med liten eller ingen framförhållning för nämnden, oavsett om det är genom att öka eller minska kommunbidraget, gör det svårt för nämndens verksamheter att planera långsiktigt och att få kontinuitet i både det vardagliga elevnära arbetet och i mer förvaltningsövergripande insatser.

Effekten förstärks ytterligare av att grundskolenämndens verksamheter arbetar läsårsvis men får en budget kalenderårsvis. Det går betydligt snabbare att förändra kommunbidragsfördelningen än vad det gör för verksamheterna att anpassa sina kostnader till de nya förutsättningarna. Det gäller både tilldelning av det årliga kommunbidraget och mindre tilldelningar under året. Även om nämnden ansökt om medel från kommunstyrelsens anslag till förfogande, för medel för en specifik insats, så kan sena besked om tilldelning göra att effekten av insatsen minskar drastiskt. Om pengarna dessutom inte "följer med" till nästkommande kalenderår begränsas insatsens effekt än mer. Grundskolenämnden vill därför påtala vikten av kontinuitet och förutsägbarhet i nämndens resurstilldelning från stadens håll.

Gemensamt arbete för goda uppväxtvillkor

Utbildningsnämnderna och arbetsmarknads- och socialnämnden ser strukturerad samverkan kring tidiga och gemensamma insatser som

avgörande för likvärdiga uppväxtvillkor för barn och unga. Samverkan är också en grundläggande förutsättning för nämndernas arbete med tidiga och förebyggande insatser. Detta går i linje med nämndernas grunduppdrag och möter även intentionerna i den nya socialtjänstlagen. Stadens arbete för lokal utveckling och kraftsamlande insatser kommer även att bidra med strukturer för gemensamt arbete med barn och ungas uppväxtvillkor.

Nämnderna behöver ges långsiktigt hållbara förutsättningar för att kunna bibehålla och vidareutveckla samverkan. Tidiga insatser bidrar till en gynnsam utveckling för både barn, unga och vuxna och dessutom till att mer effektivt använda samhällets resurser för att undvika mer kostsamma insatser längre fram.

Gemensamma insatser behöver ges på den arena där barn, unga och vuxna befinner sig, exempelvis i förskola, skola och vuxenutbildning. Här är samverkan genom förskolesocionomer och skolsociala team exempel på arbete som initierats gemensamt för att bidra till att tidigt upptäcka barn och unga som befinner sig i början av en ogynnsam utveckling. Samverkansmodellen Trygga barnet, som ger barn och deras vårdnadshavare samordnat stöd i ett tidigt skede, kommer inför 2026 att vara implementerad på samtliga kommunala förskolor samt erbjudas samtliga kommunala grundskolor.

Grundskolenämnden och funktionsstödsnämnden ser ett behov av utökad samverkan kring barn i särskilt sårbara grupper, till exempel barn med neuropsykiatriska eller intellektuella funktionsnedsättningar och barn med omfattande och problematisk skolfrånvaro. Barn med neuropsykiatriska eller intellektuella funktionsnedsättningar riskerar att dras in i destruktiva miljöer om de saknar rätt stöd. Här ser nämnderna ett behov av att samverka kring kompetensutvecklingsinsatser för att öka den generella kompetensen kring barn med funktionsnedsättning samt risk- och skyddsfaktorer kopplat till sårbarheten för att rekryteras till kriminalitet. Gällande barn med omfattande och problematisk skolfrånvaro har bland annat flertalet barn som bor i särskilt boende eller har korttidsvistelse ett stort behov av trygghet och kontinuitet i relationer samt vid övergången mellan hem och skola. Nämnderna kommer att arbeta för att hitta gemensamma lösningar för dessa barn.

Utredningar om ansvarsfördelning gällande skolskjuts och skolmåltider

I samband med att kommunstyrelsen återrappporterade uppdraget från kommunfullmäktige i stadens budget för 2023 om att inventera vilka modeller för internt köp och sälj som tillämpas i staden beslutade kommunfullmäktige att 13 ytterligare utredningar skulle genomföras, varav två som berör grundskolenämnden. De berörda områdena är skolskjuts och skolmåltider och det som kommer utredas är om helhetsansvaret för dessa områden bör ligga under en och samma nämnd. Serviceförvaltningen samordnar och ansvarar för framtagandet av utredningarna tillsammans med grundskoleförvaltningen och gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen. Utredningarna ska visa på för- och

nackdelar med olika möjliga alternativ för organisering av verksamheterna samt tydliggöra om nuvarande arbetssätt är det mest lämpliga eller om beställare och utförare bör ligga under en och samma nämnd/bolag med helhetsansvar. I analysen kommer också, där det är väsentligt, ett helhetsperspektiv tas med utifrån de andra parallella utredningarna.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet

Här besvarar nämnden följande frågeställning:

- Vilka verksamhetsförändringar, effektiviseringar eller kvalitetsutveckling pågår eller planeras inom nämnden framöver? Beskriv även förändrade arbetssätt och/eller samarbete med andra som leder till förbättrad kvalitet och/eller minskade kostnader.

Strategiskt arbete med lokal- och resursplanering

Långsiktig lokalplanering

Lokalplaneringsarbetet behöver förhålla sig till långsiktiga demografiska trender. Efter en period av kraftig utbyggnad av grundskolelokaler som följd av en kraftig elevökning har verksamheten nu ställt om lokalplaneringen utifrån den prognosticerade minskningen avseende grundskoleelever. I grundskolenämndens lokalbehovsplan presenteras en planering för att tillskapa motsvarande ca 1200 grundskoleplatser under perioden 2026–2031. Under samma period ska cirka 2200 skolplatser, varav cirka 700 i paviljonger, avvecklas. Detta ger ett netto på ungefär -1000 skolplatser. Under samma period förväntas antalet individer i grundskoleålder att minska med drygt 2000 elever enligt Malmö stads befolkningsprognos från 2025.

För att möta behovet av anpassade grundskoleplatser planeras ett antal lokaler som idag används till grundskola att under perioden ställas om för att användas till anpassad grundskola.

Till höstterminen 2025 kommer fem kommunala resursskolor att starta sin verksamhet. Dessa verksamheter har kunnat startas i lokaler som redan hyrs av grundskolenämnden vilket har ökat effektiviteten i lokalnyttjandet. Uppstarten av resursskolorna innebär samtidigt att andra verksamheter har kunnat avvecklas och att vissa mindre lokaler lämnas i samband med resursskolornas etablerande.

Strategiska ställningstaganden och resursplanering

Nämndens viktigaste ansvar kopplat till lokalplaneringen är att säkerställa att behovet av grundskolelokaler är tillgodosett och att alla skolpliktiga barn i Malmö kan erbjudas en skolplats i ändamålsenliga, säkra och resurseffektiva lokaler. Planeringen utgår från målsättningen om varje elevs bästa skola och att skapa goda förutsättningar för den pedagogiska verksamheten.

För att åstadkomma en lokalplanering med målet att skapa så bra förutsättningar som möjligt för Malmö stads grundskoleelever krävs det att flera perspektiv beaktas tidigt i planeringsprocessen. För att skapa en

långsiktigt robust lokalplanering som tar hänsyn till fler perspektiv och samtidigt kan möta de nya demografiska förutsättningarna har en ny process för resursplanering implementerats. Inom ramen för resursplaneringen ska hänsyn tas till lokalplanering, ekonomi, skolplacering och verksamhetsperspektiv.

Vägledande för resursplaneringen är nämndens strategiska ställningstaganden som antas i december i samband med lokalbehovsplanen. De strategiska ställningstagandena anger bland annat riktning för storleken på skolor och skollokaler, geografiska överväganden vid etablering av skolor och effektivitet avseende lokalnyttjande. Som ett led i att utveckla och arbeta vidare med de strategiska ställningstagandena och vidga perspektiven för lokalplaneringen ytterligare arbetar verksamheten med en planering som utgår ifrån flera planeringsinriktningar – lokalplanering, omorganisering och platsplanering.

Lokalplaneringen fokuserar primärt på anskaffning och avveckling av lokaler. I en period med minskat elevunderlag kan detta innebära att hela eller delar av skolor avvecklas och att planerade nybyggnationer skjuts fram i tiden. Ett annat, mer flexibelt, sätt att anpassa antalet platser efter det förväntade behovet är att planera för en förändrad organisering, exempelvis genom ett förändrat antal paralleller eller stadieindelning. Detta kan också öppna upp för ett ökat samnyttjande av lokaler. Genom platsplanering justeras platser på skolorna för att bättre fördela elever mellan skolorna för att alla skolor ska ges bra ekonomiska och verksamhetsmässiga förutsättningar.

Planeringsinriktningarna behöver användas parallellt för att på ett effektivt sätt använda befintliga resurser och samtidigt beakta ett långsiktigt perspektiv. Målet är att, på både kort och lång sikt, säkerställa platstillgången i grundskola och andra verksamheter som grundskolenämnden bedriver, och göra detta ekonomiskt hållbart och med bra förutsättningar för alla skolor.

Fortsatt utvecklingsarbete för att säkerställa varje elevs bästa skola

Förvaltningens systematiska kvalitetsarbete

Malmö stads grundskolor ska vara varje elevs bästa skola. För att lyckas med det arbetar verksamheten kontinuerligt med att planera, följa upp och förbättra undervisningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska leda till effekter för alla elever och som en del av dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet upprättar grundskoleförvaltningen inför varje läsår en åtagandeplan.

I åtagandeplanen beskrivs förvaltningens mest prioriterade utvecklingsarbete och utgår från de utmaningar som identifierats i föregående läsårs kvalitetsrapport. Åtagandearbetet syftar till att ge positiva effekter för Malmös elever och att bidra till en förflyttning inom de kommunfullmäktigemål som riktas till nämnden och sammanfaller med

nämndens grunduppdrag.

I förvaltningens åtagandeplan för läsåret 2024/2025 beskrivs ett utvecklande åtagande som rör elevernas läs- och skrivförmåga. Det är kopplat till identifierade utmaningar gällande elevernas läsförmåga och läsförståelse. I kvalitetsrapporten för läsåret 2022/2023 identifierades stora skillnader i elevernas läsförmåga och läsförståelse och tidiga insatser som utmaningar. Arbetet inleddes under 2024 och planeras att pågå till december 2026. Det syftar till att ge såväl enskilda skolenheter som huvudmannen ett stöd för att systematiskt kunna arbeta med läs- och skrivutveckling, så att eleven i klassrummet ska få goda förutsättningar att utveckla sin läs- och skrivförmåga.

I åtagandeplanen för läsåret 2024/2025 beskrivs också ett urval av övrigt utvecklingsarbete som pågår inom förvaltningens driftsorganisation och som har en koppling till tidigare identifierade utmaningar och avslutade åtaganden. Det rör sig om utvecklingsarbete inom matematik, svenska som andraspråk, tillgängliga och specialiserade lärmiljöer samt effektiv förvaltning. Det senare var ett initialt ett projekt som syftade till en effektivare organisering av förvaltningens övergripande arbete och stödfunktioner. Det resulterade bland annat i organisatoriska förändringar, främst i form av en ny avdelning. Under 2026 kommer det fortsatta implementeringsarbetet troligen även påverka huvudmannens övergripande processer för systematiskt kvalitetsarbete.

Tillgängliga lärmiljöer och specialiserade verksamheter

Det fortsatta arbetet för tillgängliga och specialiserade lärmiljöer, som också omnämns i förvaltningens åtagandeplan 2024/2025, handlar om att säkerställa att alla elever får den undervisning den har rätt till. Här står förstärkta verksamhetsövergripande insatser som syftar till att förebygga framtida normbrytande beteende, psykisk ohälsa och utanförskap i fokus och är under bred implementering i verksamheten. Tidiga och samordnade insatser till stöd för barn och ungas hälsa och välmående prioriteras och bedrivs bland annat inom ramen för preventionsmodellen Trygga barnet och stärkt föräldraskapsstöd.

En implementering av arbetet med skolsociala team har inletts under 2025 och kommer att fortsätta under kommande läsåret. Med skolsocialt team avses en grupp personal från skola och socialtjänst som samverkar för trygghet och studiero och för att öka elevernas närvaro i skolan. Metoden är ett sätt för skolan och socialtjänsten att arbeta tillsammans för att stärka förutsättningarna för elever att uppnå målen med utbildningen, skapa en lugn och trygg skolmiljö och för att öka elevers skolnärvaro. En annan insats som kommer fortsätta under 2026 är närvaroteamen som är stödteam som tillsammans med ordinarie skola arbetar kring elever med omfattande problematisk skolfrånvaro. Delar av närvaroteamets verksamhet är finansierat av medel från den europeiska socialfonden, med finansiering fram till mitten av 2026.

Med start läsåret 2025/2026 startar grundskoleförvaltningen upp

specialiserade verksamheter i form av resursskolor för de elever som har behov av ett omfattande och varaktigt särskilt stöd. Dessa större specialiserade skolenheter kommer att skapa en större inre dynamik med högre krav på kompetens och resurser. Elevhälsan kommer därför behöva riggas på ett sätt som kan möta upp mot dessa krav.

Prioriterat att kompetensutveckla och behålla befintlig personal

Ett förbättrat läge vad gäller kompetensförsörjning

Från att ha kompetensförsörjning tidigare varit en av nämndens viktigaste utmaningar står nämnden nu inför ett nytt rekryteringsläge. Utifrån en allt högre andel behöriga lärare undervisar i Malmös skolor och att elevökningen övergått till en elevminskning, görs bedömningen att nämnden framåt behöver fokusera på att kompetensutveckla och behålla befintlig personal, snarare än att attrahera och rekrytera nya medarbetare. Även om detta är den övergripande bilden av läget vad gäller kompetensförsörjning, finns det fortsatt brist på behöriga lärare inom vissa enskilda ämnen och skolformer. Förvaltningen kommer fortsätta genomföra insatser för att möta dessa behov.

Införandet av professionsprogrammet medför resursbehov

För Malmö stads grundskolor medför införandet av det nya nationella professionsprogrammet ett behov av investeringar i utbildning, kurser och kollegialt lärande för att säkerställa att personalen har möjlighet att meritera sig och utvecklas i enlighet med de nya kraven. Programmet kräver dessutom att det skapas rutiner för att följa upp och administrera kompetensutvecklingen. Inför 2026 behöver nämnden resurser för att säkerställa att medarbetarna får tillgång till de utbildningar och utvecklingsmöjligheter som krävs för att uppfylla professionsprogrammets krav. Det gäller också för tillhörande administration och stödverksamhet, för att kunna hantera det ökade behovet av uppföljning och dokumentation. Slutligen behövs ett långsiktigt stöd till skolorna för att integrera kompetensutvecklingen i verksamheten.

Arbetet med friskfaktorer

Ur ett kompetensförsörjningsperspektiv bedöms arbetsmiljön vara en av de viktigaste förutsättningarna för att förvaltningen ska kunna behålla sina medarbetare. Grunden ligger alltid i Malmö stads personalpolicy att skapa en trygg arbetsmiljö. Förvaltningen startade ett projekt om friskfaktorer i slutet av 2024. Målet är bland annat att skapa en ökad förståelse och kompetens kring friskfaktorer bland chefer och medarbetare i förvaltningen, men också att implementera friskfaktorer i befintliga strukturer och rutiner.

Förbättrade förutsättningar för chefer

Malmö stads beslut om ett riktmärke om högst 30 medarbetare per chef innebär att grundskoleförvaltningen kommer behöva tillsätta fler chefer. En förenklad kalkyl visar att ytterligare 9 chefer behövs för att få ner antalet underställda till som mest 30 medarbetare, detta till en kostnadsökning på ca 11 miljoner kronor per år. Frågan är dock mer komplex, och en

verksamhetsanalys och genomförandeplan kommer tas fram.

Utveckling av befattningen elevassistent

Utifrån en rapport från 2024 gällande befattningen elevassistent identifierades bland annat ett behov av förbättrad introduktion och utbildning. Därför ska ett introduktionspaket samt en kompetensmodell för befattningen tas fram. Ett förslag på upplägg och struktur för kompetenshöjande insats för samtliga elevassistenter i förvaltningen är också under framtagande. Förslaget behöver vara långsiktigt för att kunna få genomslagskraft och framgång i arbetet med elever.

Införandet av stödjande digitala strukturer

Under de kommande åren kommer nämnden införa ett flertal nya system samt behöva göra anpassningar utifrån den tekniska utvecklingen och ny lagstiftning inom området. Digitala verktyg och system har en viktig funktion i att stödja verksamheten på olika sätt, och flera av de verktyg och system som används i nämndens verksamheter behöver uppdateras för att bli mer ändamålsenliga.

Tillsammans med de andra två utbildningsnämnderna står grundskolenämnden inför ett byte av system för barn- och elevregister. Det kommer att innebära ett stort arbete för att få alla essentiella integrationer på plats så att fakturering och andra processer kopplade till det nya systemet fungerar som det ska. Eventuellt kan ökade kostnader tillkomma, bland annat i form av konsultinsatser. Ett annat system som kräver resurser är införandet av Malmö stads HR-system Medvind i förvaltningens verksamheter, även det utifrån att systemet behöver integreras med andra skolspecifika system. Införandet av MalmöLär och ett nytt intranät är exempel på ytterligare system som kräver och kommer att kräva arbete och eventuella utbildningsinsatser.

AI-teknologin förändrar skolans sätt att undervisa, bedöma och administrera. Med den snabba utvecklingen av AI och införandet av EU:s AI-förordning står nämndens verksamhet inför både möjligheter och utmaningar som kräver tydliga riktlinjer och strategier. Kompetensutveckling på samtliga nivåer krävs, både inom stab och i skolverksamheter, för att kunna hantera möjligheter och risker på ett ansvarsfullt sätt.

Under 2024 genomfördes en undersökning av hur väl grundskolenämndens verksamhet är anpassad till de kommande kraven i nya cybersäkerhetslagen. Undersökningen visade att ett omfattande utvecklingsarbete kommer att krävas för att möta de förväntade kraven, inte minst vad gäller kontinuitetshantering och personalutbildning. Utöver ett utvecklingsarbete för att höja nivån, kommer även ett kontinuerligt arbete behöva bedrivas för att upprätthålla nödvändig nivå över tid.

Utifrån att det nya tillgänglighetsdirektivet börjar gälla fullt ut under 2025 behöver verksamheten fortsätta arbetet med att granska tjänster som nyttjas på grundskoleförvaltningen och i de fall som de inte uppfyller lagkraven hitta ersättare till de som används i nuläget. Det innebär både

arbetsinsatser och eventuellt även inköp av vissa tjänster.

Det osäkra världsläget får konsekvenser även gällande hårdvara och system. Osäkerheten kan till exempel påverka leveranskedjor och medföra ökade kostnader för internationell handel gällande hårdvara som datorer, telefoner och iPads. Det riskerar också en ökad osäkerhet kring användandet av molntjänster. Detta är något nämnden behöver fortsätta bevaka, även i relation till cybersäkerhet och kontinuitetsplanering.

Kommunbidrag

Här besvarar nämnden följande frågeställningar:

- Vilka ekonomiska effekter kan uppnås till följd av förändrat arbetssätt/ samarbete med andra på kort och lång sikt?
- Vilka förändringar som innebär ökade kostnader eller lägre intäkter kommer att påverka nämndens verksamhet 2026? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?
- Vilka förändringar pågår eller planeras inom nämndens verksamhet som innebär minskade kostnader eller högre intäkter? Vilken effekt får detta på nämndens behov av kommunbidrag?

Sammanfattning ekonomiska förutsättningar inför 2026

Efter två år med effektiviseringskrav så har nämndens budget för 2025 inneburit en mer gynnsam ekonomisk situation för nämndens verksamheter, då det sköts till medel för tillfälliga satsningar samtidigt som elevernas grundbelopp räknades upp med mer än vad de förväntade kostnadsökningarna var inför året. I ekonomisk prognos 2025 rapporterade grundskolenämnden en prognostiserad positiv budgetavvikelse om 50 mnkr.

Även om de ekonomiska förutsättningarna inför kommande år ser bättre ut än de senaste åren finns det osäkerhetsfaktorer som framförallt beror på den demografiska utvecklingen. Efter flera år med elevökningar i skolans verksamheter så ser den demografiska utvecklingen nu ut att vara negativ under överskådlig framtid. 2025 var första året sedan grundskolenämndens tillkomst som nämndens kommunbidrag sänktes på grund av en negativ väntad befolkningsutveckling i åldersgruppen 6–15 år. Varje år under de kommande åren väntas nämnden få ett sänkt kommunbidrag just av samma anledning. Nämnden får lägre kostnader när färre elever är inskrivna i nämndens verksamheter, men kostnaderna för en skola består till största del av fasta kostnader medan intäkterna från eleverna är rörliga. Det gör att när kostnaden för nämnden förvisso blir lägre i samband med tilldelning av resurser till stadens skolor, så står ofta en skola kvar med samma kostnader oavsett om skolans intäkter blir lägre på grund av att det är färre elever inskrivna på skolan. Läraren i klassrummet behövs oavsett om det är 26 eller 24 elever i klassrummet.

Vidare så ser nämnden en tendens till ett fortsatt högt söktryck till anpassad grundskola trots att det totala antalet elever väntas bli färre. Det är kostnadsdrivande för nämnden och ställer högre krav på fungerande lokallösningar. Mot bakgrund av detta arbetar grundskoleförvaltningen för att delvis ändra inriktning för de strategiska ställningstagandena för lokalplaneringen.

Inom ramen för projektet Effektiv förvaltning har två förvaltningsövergripande avdelningar slagits ihop till en. De sista organisatoriska förändringarna inom den nya avdelningen ska vara på plats inför 2026.

Effektiviseringskrav, tilläggsbeslut, tillfälliga satsningar och justeringar av demografiersättningen får snabbt genomslag på nämndens totala budget men det tar lång tid för effekterna att få genomslag i verksamheterna. Effekten förstärks av att grundskolenämndens verksamheter arbetar utifrån läsår medan budgettilldelningarna är utifrån kalenderår. Grundskolenämndens vill därför betona att nämndens verksamheter gynnas av förutsägbarhet och kontinuitet i resurstilldelningen från staden för att kunna få så bra planeringsförutsättningar som möjligt.

Statsbidrag

Grundskolenämnden prognostiserar att verksamheten får statsbidrag för drygt 600 mnkr år 2025. Det råder emellertid osäkerhet kring tilldelningen av flera statsbidrag då beslut om huruvida statsbidrag, och då i vilken omfattning, ska tilldelas nämndens verksamhet ännu inte är tagna av Skolverket.

Tilldelnings- och ansökningsprinciperna skiljer sig ofta åt mellan olika typer av statsbidrag. Det största statsbidraget som verksamheten tilldelas är statsbidraget för stärkt kunskapsutveckling, "kunskapsbidraget". Grundskoleförvaltningen bestämmer själva hur pengarna ska fördelas mellan verksamheterna. För statsbidraget för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden bestämmer Skolverket vilka skolor som ska tilldelas statsbidraget. Det delas ut läsårsvis vilket gör att en skola som har tilldelats statsbidraget under innevarande läsår kan bli av med det till nästa läsår. Det gör de berörda skolorna sårbara för förändringar.

De flesta av de övriga statsbidragen föregås av en ansökningsprocess, där de ansökanden ofta måste redogöra för vissa typer av bakgrundsinformation. Eftersom det efter inskickad ansökan följer en viss handläggningstid kan det dröja innan man vet hur mycket pengar verksamheten tilldelats. Pengarna ska oftast användas innan kalenderåret är slut och sedan ska användandet återrapporteras. Kortsiktiga och kravspecifika statliga stöd ger begränsad effekt och skapar osäkerhet kring framtida finansiering. Grundskolenämnden hade föredragit långsiktiga statliga sektorsbidrag istället för tillfälliga stödinsatser. Det hade gett bättre planeringsförutsättningar och antagligen större nytta för eleverna.

Behov av investeringar i lokaler

Servicenämnden och tekniska nämnden ansvarar för uppförande av byggnader för samhällsservice inom Malmö stad utifrån respektive nämnds behov. Servicenämnden och tekniska nämnden lämnar i sin budgetskrivelse en investeringsplan som är framtagen i samarbete med lokalnyttjande nämnder. Investeringsplanen omfattar såväl beslutade som planerade investeringar för perioden.

Investeringar i skollokaler grundar sig i olika faktorer. Bland annat kan investeringarna grunda sig i demografiska förändringar, det vill säga att till skapa platser för att möta ett ökat platsbehov i staden i sin helhet eller i ett avgränsat geografiskt område. I ett läge när investeringar i lokaler inte

grundar sig i en ökning av grundskoleelever måste detta bekostas av nämnden utan ett extra tillskott av pengar.

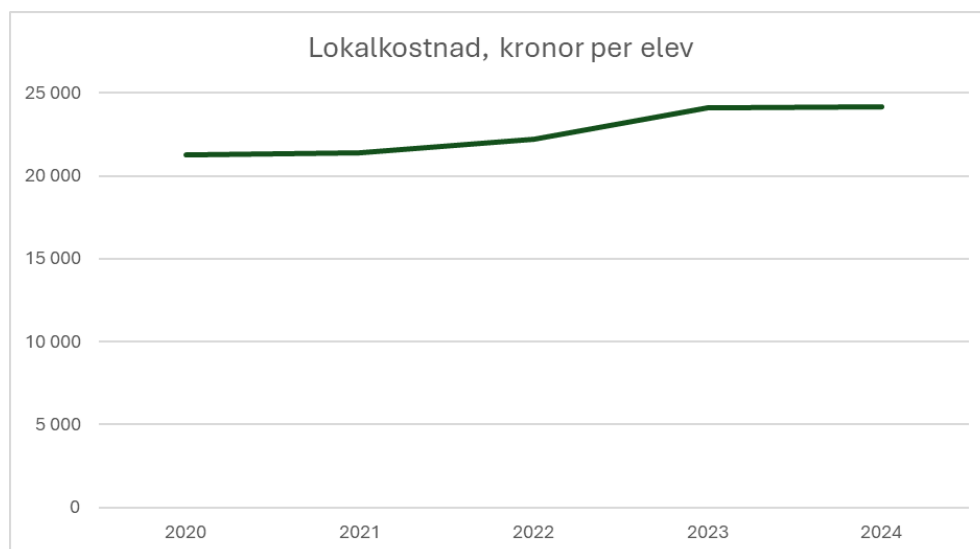
För att motverka en ökad lokalkostnad som ska fördelas på ett minskat elevunderlag kommer grundskolenämnden därför planera för att begränsa och prioritera bland investeringar och arbeta för ett effektivt lokalnyttjande.

Finansiering av driftkonsekvenser

Lokalkostnader utgör drygt 14 % av grundskolenämndens totala kostnader. Rena hyreskostnader för den egna verksamheten utgör cirka 880 miljoner kronor i grundskolenämndens budget för 2025.

Lokalkostnaderna har ökat senaste åren primärt till följd av en kraftig utbyggnad av grundskoleplatser för att möta den ökning av elever som skett under samma period, men även för att åtgärder har behövt vidtas för att höja standarden i befintliga lokaler. Lokalkostnaderna per elev har ökat med cirka 14 % mellan åren 2020 och 2024, vilket kan jämföras med att grundersättningen för varje elev har ökat med 17% mellan samma tidsperiod.

	2020	2021	2022	2023	2024
Lokalkostnad i Tkr, exklusive ersättning till fristående aktörer	708 000	729 000	766 000	836 000	843 000
Andel av nämndens totala kostnader, %	14,5 %	14,2 %	14,3 %	14,8 %	14,4 %

Källa: Grundskoleförvaltningen

Enligt nuvarande planering kommer hyreskostnaderna att minska under

planeringsperioden. Tabellen nedan visar den beräknade minskningen av hyreskostnaden per år från 2025 till 2031. Den förväntade minskningen av hyreskostnaderna beror på minskade investeringar i skollokaler, framförallt minskad nybyggnation, samt avskrivningar av tidigare lokalinvesteringar.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2025– 2031
								Förändring
Hyresökning (tkr)		-8 000	-8 000	-10 000	-1 000	8 000	-5 000	-24 000
Hyra (tkr)	883 000	875 000	867 000	857 000	856 000	864 000	859 000	-2,7 %
Förändring mot föregående år %		-0,9 %	-0,9 %	-1,2 %	-0,1 %	0,9 %	-0,6 %	
Elever	35 782	35 518	35 392	34 944	34 466	34 002	33 677	-5,9 %
Förändring mot föregående år %		-0,7 %	-0,4 %	-1,3 %	-1,4 %	-1,3 %	-1,0 %	
Hyra kr/ elev	24 677	24 635	24 497	24 525	24 836	25 410	25 507	3,4 %
Förändring mot föregående år %		-0,2 %	-0,6 %	0,1 %	1,3 %	2,3 %	0,4 %	

Utifrån den planering som fastslagits i grundskolenämnden lokalbehovsplan, beslutad i december 2024, beräknas kostnaderna för hyror minska med 2,7 % under åren 2025 till 2031. Antalet elever prognostiseras att minska med 5,9 % under samma period. Hyreskostnaden per elev beräknas som en följd av detta öka med 3,4 %. Grundskolenämndens intäkter i form av kommunbidrag förväntas dock öka så pass mycket, utifrån generella uppräknings för pris- och löneökningar, under den angivna perioden att kostnaderna för lokaler som andel av grundskolenämndens budget kommer att minska. Detta även om hänsyn tas till minskad demografiersättning.

Riktade statsbidrag och övriga bidrag

Riktade statsbidrag

RIKTADE STATSBI DRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2025	Prognos 2026
Kunskapsbidraget (tidigare Likvärdig skola)	Skolverket	301 000	301 000
Arbetsmiljö lärare socioekonomiskt utsatta omr	Skolverket	81 900	81 900
Lärarlönelyftet	Skolverket	49 000	49 000
Momsbidrag	Skolverket	48 700	48 700
Karriärtjänster	Skolverket	40 000	40 000
Maxtaxa förskola/fritidshem	Skolverket	25 000	20 000
Statsbidrag för personalförstärkning	Skolverket	25 000	25 000
Inköp vissa läromedel	Skolverket	18 000	18 000
Lärrassistenter	Skolverket	12 000	0
Läxhjälp	Skolverket	5 900	5 900
Spetsutbildning	Skolverket	1 000	1 000
Fortbildning för lärare/förskoleklass	Skolverket	4 000	4 000
Statsbidrag för lovskola	Skolverket	3 000	3 000
Inköp av litteratur	Skolverket	9 000	9 000
Papperslösa	Skolverket	1 600	1 600
Akutsolor	Skolverket	1 900	1 900
Skolsociala team	Skolverket	1 300	1 300
Övrigt	Skolverket	2 000	2 000
Sjukhussolor samt insatser skolor	Specialpedagogiska skolmyndigheten	3 000	3 000
RIKTADE STATSBI DRAG	Summa	633 300	616 300

Övriga bidrag

ÖVRIGA BI DRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2025	Prognos 2026
Skapande skola samt litteraturbidrag	Kulturrådet	6 000	6 000
Lönebidrag	Arbetsförmedlingen	4 600	4 600
Sjuklön	Försäkringskassan	1 500	1 500
Asylsökande barn i förskola/skola	Migrationsverket	5 200	5 200
Schablonintäkt statsbidrag flyktingar	Migrationsverket	5 900	5 900

ÖVRIGA BIDRAG, benämning/ ändamål	Ansvarig myndighet/ bidragsgivare	Prognos 2025	Prognos 2026
Donationsmedel	Diverse donationsfonder	3 000	3 000
Trygghetsskapande åtgärder	Socialstyrelsen	1 250	1 250
Verksamhetsförlagd utbildning/partnerskolor	Universitet/Högskolor	2 500	2 500
EU-bidrag (inkl. ESF)		1 000	1 000
ÖVRIGA BIDRAG	Summa	30 950	30 950

Grundskolenämnden förväntar sig att intäkterna för statsbidragen kommer att vara ungefär lika stora för 2025 och 2026. Prognosen bygger på flera antaganden som är osäkra. För flera av statsbidragen som är sökta för 2025 så har inte beslut om tilldelning meddelats än, där har antaganden gjorts baserat på ansökans belopp alternativt storleksordningen på tidigare beslutade tilldelningar. Eftersom prognosen för 2026 framförallt baseras på beloppet för 2025 kan en förändring jämfört med prognosen för 2025 även påverka prognosen för 2026.

Statsbidraget för bättre arbetsmiljö och arbetsvillkor för lärare i socioekonomiskt utsatta områden är ett sådant, där Skolverket själva bestämmer vilka skolor som ska få statsbidraget och beslut tas under pågående budgetår. Det gör det osäkert att veta om den budget och prognos som ligger kommer att hålla eller inte. Tilldelningen kan både bli högre och lägre beroende på hur många skolor som får statsbidraget och beroende på hur stor den totala tilldelningen till statsbidraget blir totalt sett.

"Statsbidrag för personalförstärkning" ersätter de tidigare statsbidragen "statsbidrag för personalförstärkning speciallärare" och "statsbidrag för personalförstärkning elevhälsa". Vidare så läggs det framöver till en möjlighet att söka medel för att delfinansiera tjänster som kallas "läraravlastande personal" inom ramen för statsbidraget, samtidigt som statsbidraget för lärarassistenter utgår från 2026. Grundskoleförvaltningen har dels sökt för att bibehålla tidigare erhållet statsbidrag för utökningar av speciallärartjänster som gjorts föregående år, dels för viss utökning av läraravlastande personal. Inget beslut om tilldelning är taget så de angivna prognostiserade beloppen är osäkra.

I jämförelse med budgeten för 2025 så väntas tilldelningen av bland annat statsbidrag för läxhjälp och inköp av litteratur bli högre än planerat. "Övrigt" avser statsbidrag där tilldelningen väntas vara under 0,5 mnkr per bidrag.

Begäran om investeringsram

Investeringsram

Begäran om investeringsram 2026 samt plan för 2027–2031 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030	Plan 2031
	59 000	59 000	59 000	59 000	59 000	59 000
Summa investeringsram	59 000	59 000	59 000	59 000	59 000	59 000